

ΞΕΝΟΦΩΝ ΜΠΗΤΣΙΚΑΣ 2001

ΞΕΝΟΦΩΝ ΜΠΗΤΣΙΚΑΣ

ΞΕΝΟΦΩΝ ΜΠΗΤΣΙΚΑΣ

ΑΘΗΝΑ ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2001

 Zoumboulakis Galleries

Πλ. Κολωνακίου 20, 106 73 Αθήνα Τηλ.: 3608278 Fax: 3631364

El arte más acá del cuerpo

El desplazamiento y la transformación de los marcos de pensamiento, la modificación de los valores recibidos, la posibilidad de hacer otras cosas, de llegar a ser otros¹ reclama una serie de experiencias. Pero ello no es suficiente. La cuestión es cómo decir, cómo son posibles ciertas condiciones en las que problematizar lo que somos. El arte es, entonces, el de la existencia y la pintura se inscribe en esa tarea. Así se ponen en juego las relaciones consigo mismo, los modos de vida, las elecciones de existencia o los modos de regular la conducta y de fijarse medios y fines. Y se atisba el cuerpo por venir, del que sólo sentimos la cicatriz de su herida de muerte. Podría decirse que el cuerpo y el ser se han escindido y que el arte es el de la mutación del discurso, el de su necesidad de ser nutrido por la sangre en la transfusión del aforismo del cuadro, con el aguijón de los afectos y las intensidades del color. **Xenofón Bitsikas** inventa nuevas relaciones en el espacio mortal, pleno de vida, de un silencio solitario en el que, sin embargo, estamos todos, y que pide coimplicación y compañía. Sin ellas, nada nos dice. Reclama, en efecto, otras intensidades, modos de transformarse, modos del ser que desea ser, modos de estilizar la libertad. Se hace preciso ingresar en nuevos espacios, que no existen previamente. Es tanto como la urgencia de hacerlos brotar. Tal es el estilo de esta ocupación, la atención detallada a lo que tiene la capacidad de turbarlo, un abrazo que siempre se requiere y que nunca tiene otro lugar que el atisbo incipiente de una acogida, de un regazo, de una *pietá*. En dicho abrazo se modifica la entonación y así se otorga otro plano, el de una proximidad, el de una cercanía. No es ni un ascenso ni un descenso a otro nivel, es un acceso.

El arte es también la insurrección de los afectos ante el miedo, contra la aparente calma. Y se procura otra incorporación, la de ir ganando cuerpo, la de ser del cuerpo que tanto precisa, que necesita acogida. Es el arte de la transfiguración en el que destella *lo otro del cuerpo*. No hay más recreación. También **Xenofón Bitsikas** pinta el alma, la que

Η τέχνη εγγύτερη του σώματος

Η μετατόπιση και η μεταμόρφωση των πλαισίων του στοχασμού, η τροποποίηση των παραληφθεισών αξιών, η δυνατότητα να κάνει κανείς άλλα πράγματα, να φτάσει να γίνει άλλος¹ προϋποθέτει μια σειρά από εμπειρίες. Αλλά αυτό δεν είναι αρκετό. Το ζήτημα είναι η έκφραση, το πώς γίνονται δυνατές εκείνες οι συνθήκες στις οποίες εξετάζεται αυτό που είμαστε. Η τέχνη είναι, τότε, αυτή της ύπαρξης και σ' αυτό το εγχείρημα εγγράφεται η ζωγραφική. Έτσι, αντικείμενο διαπραγμάτευσης αποτελούν η σχέση του υποκειμένου προς τον εαυτό του, οι τρόποι να ζει κανείς, οι επιλογές ύπαρξης ή οι τρόποι ρύθμισης της συμπεριφοράς, ο εντοπισμός μέσων και στόχων. Και διακρίνεται το σώμα που επέρχεται, απ' το οποίο νιώθουμε μόνο την ουλή της πληγής του θανάτου. Θα μπορούσε κανείς να πει ότι η τέχνη και το σώμα έχουν αποσχιστεί κι ότι η τέχνη είναι αυτή της μετάλλαξης του λόγου, αυτή της ανάγκης για τροφή με το αίμα στη μετάγγιση του αφορισμού του κάδρου, με την ακίδα των αισθημάτων και τις εντάσεις του χρώματος. Ο **Ξενοφών Μπήτσικας** εφευρίσκει καινούριες σχέσεις στο θνητό, γεμάτο ζωή χώρο μιας μοναχικής σιωπής, στον οποίο όμως, βρισκόμαστε όλοι κι ο οποίος ζητά συμμετοχή και συντροφιά. Χωρίς αυτές τίποτα δε μας λείει. Επιζητά δηλαδή, άλλες εντάσεις, τρόπους μεταμόρφωσης, τρόπους του είναι που επιθυμεί να είναι, τρόπους να μορφοποιήσει την ελευθερία. Γίνεται απαραίτητο να εισαχθεί κανείς σε νέους χώρους, που πιο πριν δεν υπήρχαν. Τόσο, όσο η ανάγκη που τους κάνει να αναβλύζουν. Τέτοιο είναι το ύφος αυτής της ενασχόλησης, η λεπτομερής προσοχή σ' αυτό που μπορεί να φέρει αναστάτωση, ένας εναγκαλισμός που διαρκώς αναζητείται και που ποτέ δε λαμβάνει χώρα παρά στην απαρχόμενη διάκριση μιας υποδοχής, μιας αγκαλιάς, μιας *pietá*. Σ' αυτό τον εναγκαλισμό τροποποιείται ο τόνος κι έτσι παρέχεται άλλο επίπεδο, αυτό της εγγύτητας, της γειτονίας. Δεν πρόκειται για υπέρβαση ή κατάβαση σε άλλο επίπεδο, αλλά για πρόσβαση.

Η τέχνη είναι ακόμα η εξέγερση των αισθημάτων απέναντι στο φόβο, ενάντια στην εμφανή ηρεμία. Κι επιτυγχάνεται άλλη ενσωμάτωση, αυτή της προοδευτικής απόκτησης σώματος, αυτή που φτιάχνεται με το σώμα που τόσο χρήζει, που επιζητά την αποδοχή. Είναι η τέχνη της μετα-μόρφωσης

Nietzsche denomina "alma mortal", el alma como pluralidad del sujeto, el alma como estructura social de los instintos y afectos², pinta el alma de lo que falta. Roto el vínculo palabra-cuerpo, el dolor sin *donde* es el de otra necesidad y es cuestión de abordar el desafío de presentar la carne de la ausencia, la falta de ese espacio de trastorno que llamamos alma. Palpita el cuadro distante de sí. Al ausentarse irrumpe otra manifestación. Sólo se perfilan posibilidades inauditas. Es el *cuando* sin tiempo, el que convocará otros cuerpos, como una mano amiga extendida, que tanto solicita cuanto carece incluso de lo que ofrece. Vacía y otorga.

Efectivamente, el cuerpo es necesidad. El cuerpo no es pura apariencia, sino manifestación, la efectiva verdad que cabe en lo que hay. Su carencia no se define por lo que llama a la completud, es ya plenitud de posibilidades de otro enfermar, es el deseo de unidad y totalidad. De ahí que el cuerpo de la necesidad venga a ser el de la solidaridad. El cuerpo llama, es siempre sinécdoque, que parte y toma parte, la parte por el todo, como parte que parte por el todo, que se parte por todo, que en cada parte es todo lo que hay. Entonces, el cuerpo es una metáfora viva del alma, una metáfora viva del amor posible e imposible. Y ello se destila en estos cuadros que son memoria de algo que cabría ocurrir. Es una tarea, la del retornar del cuerpo a la palabra, y hacerlo en un nuevo pero elocuente silencio, en el que se dice con una materialidad inapropiable. No dice sólo palabras, es la libertad para con el miedo a nuestro cuerpo que, sin embargo, es el miedo propio de nuestro cuerpo. El miedo es el frío del cuerpo, el calor la valentía. Así que cuando el *Fedón* de Platón proclama que el cuerpo no significa nada, al mismo tiempo habla del alma con el lenguaje del cuerpo. Y cuando llega la *cicuta*, Critón le aconseja a Sócrates hablar lo menos posible, para no acalorarse (*θερμός*). Sócrates elige el camino del frío. Ese frío reclama la solidaridad, siquiera del propio discurso.

Se produce de este modo un determinado retorno del alma, aquélla que no constituye un sector sino la totalidad de la existencia corporal del hombre³. Aristóteles lo señala. El

στην οποία διαφέγγει *το άλλο του σώματος*. Δεν υπάρχει πια αναπαραγωγή. Ακόμα ο **Ξενοφών Μπήτσικας** ζωγραφίζει την ψυχή, αυτή που ο Nietzsche αποκαλεί "θνητή ψυχή", την ψυχή σαν πολλαπλότητα του υποκειμένου, την ψυχή σαν κοινωνική δομή των ενστίκτων και των αισθημάτων², ζωγραφίζει την ψυχή που λείπει. Σπασμένος ο σύνδεσμος λόγου-σώματος, ο πόνος χωρίς *πού*, είναι αυτός μιας άλλης ανάγκης και το ζήτημα είναι να απαντηθεί η πρόκληση να παρουσιαστεί η σάρκα της απουσίας, η έλλειψη αυτού του χώρου ανησυχίας που ονομάζουμε ψυχή. Πάλλεται το κάδρο σε απόσταση από αυτό το ίδιο. Στην απουσία γεννιέται άλλη φανέρωση. Διαγράφονται μόνο οι ανήκουστες πιθανότητες. Είναι το *πότε* χωρίς χρόνο, που θα καλέσει άλλα σώματα, όπως το προτεταμένο φιλικό χέρι που τόσο αναζητά όσα δεν έχει, ακόμα κι από αυτά που προσφέρει. Εκκενώνει κι εκχωρεί.

Πράγματι, το σώμα είναι ανάγκη. Το σώμα δεν είναι καθαρό *φαίνεσθαι*, αλλά φανέρωση, η δραστική αλήθεια που χωρά σ' αυτό που υπάρχει. Η έλλειψη του δεν ορίζεται από αυτό που καλεί στην ολοκλήρωση, είναι ήδη πλήρωση από πιθανότητες ενός άλλου *ασθενείν*, είναι η επιθυμία ενότητας και ολότητας. Έτσι, το σώμα της ανάγκης γίνεται αυτό της αλληλεγγύης. Το σώμα καλεί, είναι πάντα συνεκδοχή, που επιμερίζει και παίρνει μέρος, το μέρος αντί του όλου, ως μέρος που μεριάζει για το όλο, που επιμερίζεται στο σύνολό του, που σε κάθε μέρος είναι όλο ότι υπάρχει. Τότε, το σώμα είναι μια ζωντανή μεταφορά της ψυχής, μια ζωντανή μεταφορά ενός έρωτα δυνατού κι αδύνατου. Κι αυτό διαφαίνεται σ' αυτά τα έργα που είναι μνήμη αυτού που θα μπορούσε να συμβεί. Είναι ένα έργο, αυτό της επιστροφής του σώματος στο λόγο, και το να γίνει σε μια καινούρια κι εύγλωττη σιωπή, όπου το λέγειν έχει μια ακατάλληλη υλικότητα. Δε λέει μόνο λέξεις, είναι η ελευθερία στη σχέση με το σώμα μας που, όμως, είναι ο ίδιος ο φόβος του σώματός μας. Ο φόβος είναι το ψύχος του σώματος, η θέρμη το θάρρος. Έτσι όταν ο *Φαίδων* του Πλάτωνα αποφαίνεται ότι το σώμα δε σημαίνει τίποτα, μιλά ταυτόχρονα για την ψυχή με τη γλώσσα του σώματος. Κι όταν φθάνει στο κώνειο, ο Κρίτων συμβουλεύει το Σωκράτη να μιλά όσο το δυνατόν πιο λίγο για να μη θερμανθεί. Ο Σωκράτης διαλέγει το δρόμο του ψύχους. Αυτό το ψύχος αναζητά την αλληλεγγύη ακόμα και στον ίδιο το στοχασμό.

Προκύπτει κατά αυτό τον τρόπο μια συγκεκριμένη επιστροφή της ψυχής, εκείνη που δε

alma es la vida del cuerpo. La vida del cuerpo es el alma, la vida que no se posee, la vida que vive. El alma es su vida; mejor, su vida es su alma. Por eso, el cuerpo es lo que en nosotros es menos nuestro y más silencioso, aquello de lo que los otros tienen mucho que decir, aquello en lo que los otros podrían decir, aquello que cabe proteger y entregar. Es el cuerpo que se apropia de su pertenencia a lo que llamamos mundo, el ansia sin objeto, el fastidio, el dolor por la carencia de algo que ni siquiera se eliminaría con su presencia⁴. Precisamente lo que da cuerpo es la vida del morir. De nuevo ha de hablarse de *incorporación*, del cuadro como *incorporación*.

El lenguaje que entrega cuerpos no es imitación, es creación. Se trata de un hablar que ya no es simplemente el hablar con el cuerpo ni el lenguaje del cuerpo, sino aquel en el que el cuerpo de lo que habla brota por la boca de quien habla. A través de la voz uno se procuraría su esencia, diseminándose corporalmente. Las letras y las sílabas, las formas y los colores caen como carne llamada a la unidad de una posible comunicación de los cuerpos. Así, el cuerpo vendría a ser la *μίμησις* del lenguaje, no su imitación. Más aún, no el resultado de su acción, sino su acción.

De ahí que sólo se pueda ver el cuerpo de aquel al que, en cierto sentido, ya se le ha oído hablar o pintar, mejor, en la medida en que se le oye hacer. Dado el inaccesible saber del cuerpo, sólo con esta capacidad creativa se produce el retorno del cuerpo al ser, confirmando, en todo caso, una cierta imposibilidad. En alguna medida, el cuerpo se muestra como *lo otro* del hombre y no un otro. Pero hay una mirada absoluta, absolutamente integrante, que domina y funda todas las experiencias perceptivas. Cuando el médico observa, otro ojo se posa sobre la visibilidad fundamental de las cosas y, a través del dato transparente de la vida, se dirige sin astucia ni rodeo a la clara solidez de la muerte⁵. El saber se desarrolla por todo un juego de envolturas: el elemento oculto toma la forma y el ritmo del contenido asimismo oculto, que hace que sea de la misma naturaleza del *velo*, para ser transparente: *hace ver*.⁶ Es este ojo absoluto del saber el que

συνίσταται σε ένα τομέα αλλά στο σύνολο της σωματικής ύπαρξης του ανθρώπου³. Ο Αριστοτέλης το σημειώνει. Η ψυχή είναι η ζωή του σώματος. Η ζωή του σώματος είναι η ψυχή, η ζωή που δεν αποκτιέται, η ζωή που ζει. Η ψυχή είναι η ζωή του, ή μάλλον η ζωή είναι η ψυχή του. Γι' αυτό, το σώμα είναι εκείνο που σε μας είναι λιγότερο δικό μας και πιο σιωπηλό, εκείνο για το οποίο οι άλλοι θα μπορούσαν πολύ να μιλήσουν, εκείνο στο οποίο οι άλλοι θα μπορούσαν να μιλήσουν, εκείνο που μπορεί να προστατευθεί και να παραδοθεί. Είναι το σώμα που οικειοποιείται τη θέση του σ' αυτό που ονομάζουμε κόσμο, η αγωνία χωρίς αντικείμενο, η οργή, ο πόνος για την έλλειψη που δεν μπορεί να εκλείψει ούτε με την παρουσία⁴. Αυτό που δίνει το σώμα είναι ακριβώς η ζωή του *θνήσκειν*. Εκ νέου πρέπει να μιλάμε για *ενσωμάτωση* για το κάδρο σαν *ενσωμάτωση*.

Η γλώσσα που παραδίδει σώματα δεν είναι απομίμηση είναι δημιουργία. Πρόκειται για γλώσσα που δεν είναι απλά ομιλία με το σώμα ή γλώσσα του σώματος, αλλά εκείνη στην οποία το σώμα για το οποίο μιλά αναβλύζει από το στόμα εκείνου που μιλά. Μέσω της φωνής αποκτιέται η ουσία, με τη σωματική διασπορά. Τα γράμματα κι οι συλλαβές, οι μορφές και τα χρώματα έρχονται σα σάρκα που καλείται στην ενότητα μιας πιθανής επικοινωνίας των σωμάτων. Έτσι, το σώμα θα ήταν *μίμησις* της γλώσσας και όχι απομίμησή της. Κι ακόμα, όχι το αποτέλεσμα της δράσης της αλλά η δράση της.

Γι' αυτό και μπορεί μόνο να δει κανείς το σώμα εκείνου που, με κάποιον τρόπο, τον έχει ακούσει να μιλά ή να ζωγραφίζει, ή καλύτερα, στο βαθμό που τον ακούει να δρα. Με δεδομένη την απροσπέλαστη γνώση του σώματος, μόνο με αυτή την ικανότητα δημιουργίας είναι δυνατή η επιστροφή του σώματος στο είναι, επιβεβαιώνοντας ούτως ή άλλως μια μερική αδυναμία. Σε κάποιο βαθμό το σώμα εμφανίζεται σαν το *άλλο* του ανθρώπου και όχι σαν ένα άλλο. Υπάρχει όμως ένα κοίταγμα απόλυτο, απόλυτα ενοποιητικό που κυριαρχεί κι ενώνει όλες τις αντιληπτικές εμπειρίες. Όταν ο γιατρός παρατηρεί, άλλο μάτι εναποτίθεται στην βασική ορατότητα των πραγμάτων και, δια μέσου του διάφανου δεδομένου της ζωής, κατευθύνεται χωρίς πονηριά και περιστροφές στην καθαρή στερεότητα του θανάτου⁵. Η γνώση αναπτύσσεται σ' ένα σύμπλεγμα από πέπλα: το κρυφό στοιχείο παίρνει τη μορφή και το ρυθμό, του επίσης κρυφού περιεχομένου, που το κάνει να έχει την ίδια φύση με το *πέπλο*, για να είναι διάφανο: *να φανερώνει*.⁶ Είναι αυτό το απόλυτο μάτι της γνώσης που

alma es la vida del cuerpo. La vida del cuerpo es el alma, la vida que no se posee, la vida que vive. El alma es su vida; mejor, su vida es su alma. Por eso, el cuerpo es lo que en nosotros es menos nuestro y más silencioso, aquello de lo que los otros tienen mucho que decir, aquello en lo que los otros podrían decir, aquello que cabe proteger y entregar. Es el cuerpo que se apropia de su pertenencia a lo que llamamos mundo, el ansia sin objeto, el fastidio, el dolor por la carencia de algo que ni siquiera se eliminaría con su presencia.¹ Precisamente lo que da cuerpo es la vida del morir. De nuevo ha de hablarse de *incorporación*, del cuadro como *incorporación*.

El lenguaje que entrega cuerpos no es imitación, es creación. Se trata de un hablar que ya no es simplemente el hablar con el cuerpo ni el lenguaje del cuerpo, sino aquel en el que el cuerpo de lo que habla brota por la boca de quien habla. A través de la voz uno se procuraría su esencia, diseminándose corporalmente. Las letras y las sílabas, las formas y los colores caen como carne llamada a la unidad de una posible comunicación de los cuerpos. Así, el cuerpo vendría a ser la *μίμησις* del lenguaje, no su imitación. Más aún, no el resultado de su acción, sino su acción.

De ahí que sólo se pueda ver el cuerpo de aquel al que, en cierto sentido, ya se le ha oído hablar o pintar, mejor, en la medida en que se le oye hacer. Dado el inaccesible saber del cuerpo, sólo con esta capacidad creativa se produce el retorno del cuerpo al ser, confirmando, en todo caso, una cierta imposibilidad. En alguna medida, el cuerpo se muestra como *lo otro* del hombre y no un otro. Pero hay una mirada absoluta, absolutamente integrante, que domina y funda todas las experiencias perceptivas. Cuando el médico observa, otro ojo se posa sobre la visibilidad fundamental de las cosas y, a través del dato transparente de la vida, se dirige sin astucia ni rodeo a la clara solidez de la muerte.² El saber se desarrolla por todo un juego de envolturas: el elemento oculto toma la forma y el ritmo del contenido asimismo oculto, que hace que sea de la misma naturaleza del *velo*, para ser transparente: *hace ver*.³ Es este ojo absoluto del saber el que

συνίσταται σε ένα τομέα αλλά στο σύνολο της σωματικής ύπαρξης του ανθρώπου.³ Ο Αριστοτέλης το σημειώνει. Η ψυχή είναι η ζωή του σώματος. Η ζωή του σώματος είναι η ψυχή, η ζωή που δεν αποκτιέται, η ζωή που ζει. Η ψυχή είναι η ζωή του, ή μάλλον η ζωή είναι η ψυχή του. Γι' αυτό, το σώμα είναι εκείνο που σε μας είναι λιγότερο δικό μας και πιο σιωπηλό, εκείνο για το οποίο οι άλλοι θα μπορούσαν πολύ να μιλήσουν, εκείνο στο οποίο οι άλλοι θα μπορούσαν να μιλήσουν, εκείνο που μπορεί να προστατευθεί και να παραδοθεί. Είναι το σώμα που οικειοποιείται τη θέση του σ' αυτό που ονομάζουμε κόσμο, η αγωνία χωρίς αντικείμενο, η οργή, ο πόνος για την έλλειψη που δεν μπορεί να εκλείψει ούτε με την παρουσία.⁴ Αυτό που δίνει το σώμα είναι ακριβώς η ζωή του *θνήσκειν*. Εκ νέου πρέπει να μιλάμε για *ενσωμάτωση* για το κάδρο σαν *ενσωμάτωση*.

Η γλώσσα που παραδίδει σώματα δεν είναι απομίμηση είναι δημιουργία. Πρόκειται για γλώσσα που δεν είναι απλά ομιλία με το σώμα ή γλώσσα του σώματος, αλλά εκείνη στην οποία το σώμα για το οποίο μιλά αναβλύζει από το στόμα εκείνου που μιλά. Μέσω της φωνής αποκτιέται η ουσία, με τη σωματική διασπορά. Τα γράμματα κι οι συλλαβές, οι μορφές και τα χρώματα έρχονται σα σάρκα που καλείται στην ενότητα μιας πιθανής επικοινωνίας των σωμάτων. Έτσι, το σώμα θα ήταν *μίμησις* της γλώσσας και όχι απομίμησή της. Κι ακόμα, όχι το αποτέλεσμα της δράσης της αλλά η δράση της.

Γι' αυτό και μπορεί μόνο να δει κανείς το σώμα εκείνου που, με κάποιον τρόπο, τον έχει ακούσει να μιλά ή να ζωγραφίζει, ή καλύτερα, στο βαθμό που τον ακούει να δρα. Με δεδομένη την απροσπέλαστη γνώση του σώματος, μόνο με αυτή την ικανότητα δημιουργίας είναι δυνατή η επιστροφή του σώματος στο είναι, επιβεβαιώνοντας ούτως ή άλλως μια μερική αδυναμία. Σε κάποιο βαθμό το σώμα εμφανίζεται σαν το άλλο του ανθρώπου και όχι σαν ένα άλλο. Υπάρχει όμως ένα κοίταγμα απόλυτο, απόλυτα ενοποιητικό που κυριαρχεί κι ενώνει όλες τις αντιληπτικές εμπειρίες. Όταν ο γιατρός παρατηρεί, άλλο μάτι εναποτίθεται στην βασική ορατότητα των πραγμάτων και, δια μέσου του διάφανου δεδομένου της ζωής, κατευθύνεται χωρίς πονηριά και περιστροφές στην καθαρή στερεότητα του θανάτου.⁵ Η γνώση αναπτύσσεται σ' ένα σύμπλεγμα από πέπλα: το κρυφό στοιχείο παίρνει τη μορφή και το ρυθμό, του επίσης κρυφού περιεχομένου, που το κάνει να έχει την ίδια φύση με το *πέπλο*, για να είναι διάφανο: *να φανερώνει*.⁶ Είναι αυτό το απόλυτο μάτι της γνώσης που

sabe que el enfermo es morible y ese *hacer ver* es la tarea de introducir el lenguaje en esa penumbra en la que la mirada no tiene palabras. Ahora, estos hombres que *velan* por la vida de los hombres se comunican con la muerte bajo la forma sutil y rigurosa de la mirada. "La muerte ha abandonado su viejo cielo trágico; hela aquí convertida en el núcleo lírico del hombre; su invisible verdad, su visible secreto."⁷ De este modo, el espacio de la enfermedad vendrá a ser, sin residuo ni deslizamiento, el espacio mismo del organismo. Percibir lo mórbido no es otra cosa que percibir el cuerpo.⁸ Aparece el cuerpo bajo el signo de la finitud. El cuerpo se manifiesta, entonces, como cuerpo de enfermedad, ingresa en el espacio de la enfermedad y de la muerte. **Bitsikas** trastorna la mirada médica. Su ojos blancos traen una luminosa oscuridad. No basta ya la mirada perdida que ahora fijar los instantes, ni la muerte de los ojos en blanco. Llega el color de los espectros. Es el gesto mismo de pintar quien mira, y ya no hay mejores ojos que los del arte.

Ángel Gabilondo

Catedrático de Metafísica

Universidad Autónoma de Madrid

¹ Michel Foucault, "Le philosophe masqué", *Dits et Écrits*, Paris, Gallimard, 4 vols., 1994, t. IV, pág. 110).

² Friedrich Nietzsche, *Jenseits von Gut und Böse*, § 12.

³ Hans Georg Gadamer, *Über die Verborgenheit der Gesundheit*, Suhrkamp, Frankfurt am Main, 1993, pág. 213 (trad. cast., Gedisa, Barcelona, 1996, pág. 187).

⁴ "El fastidio es una enfermedad corporal que de ninguna manera desaparece ya mediante la supresión posterior del motivo del fastidio." Friedrich Nietzsche, *Menschliches, Allzumenschliches I, Sämtliche Werke*, ed. cit., tomo 2, parágrafo 505, pág. 321, (trad., cast., I, 9ª parte, "El hombre a solas consigo", ed. cit., t. I, pág. 238).

⁵ Michel Foucault, *Naissance de la clinique. Une archeologie du regard médical*, Paris, Presses Universitaires de France, 1963, 4ª ed., 1978, pág. 169 (trad. cast., Madrid, Siglo XXI, 4ª ed. 1978, pág. 235).

⁶ *Ibid.*, pág. 173-174 (trad. cast., pág. 241).

⁷ *Ibid.*, pág. 176 (trad. cast., pág. 244).

⁸ *Ibid.*, pág. 196 (trad. cast., pág. 271).

γνωρίζει ότι ο ασθενής είναι θνήσιμος κι αυτό το *να φανερώνει* είναι το έργο που εισάγει τη γλώσσα στο ημίφως όπου το βλέμμα δεν έχει λόγια. Τώρα, αυτοί οι άνθρωποι που *ακάλυπτοι ξαγρυπνούν* για τη ζωή των ανθρώπων επικοινωνούν με το θάνατο υπό την ευαίσθητη κι αυστηρή ιδιότητα του βλέμματος. "Ο θάνατος έχει εγκαταλείψει τον τραγικό γέρικο ουρανό του, παγώνει εδώ, μεταμορφωμένος στο λυρικό πυρήνα του ανθρώπου, η αόρατη αλήθεια του, το ορατό του μυστικό."⁷ Έτσι, ο χώρος της ασθένειας θα γίνει, χωρίς κατάλοιπα, ούτε μετατόπιση, ο ίδιος ο χώρος του οργανισμού. Η αντίληψη του θνήσιμου δεν είναι παρά η αντίληψη του σώματος.⁸ Εμφανίζεται το σώμα με το σημάδι του περατού. Το σώμα δηλώνεται τότε σαν σώμα του *ασθενείν*, εισάγεται στο χώρο της ασθένειας και του θανάτου. Ο **Μπήτσικας** αλλοιώνει το ιατρικό βλέμμα. Τα λευκά του μάτια φέρουν ένα σκοτάδι φωτεινό. Δεν αρκεί πλέον το χαμένο βλέμμα που αναζητά να αποτυπώσει τη στιγμή, ούτε ο θάνατος των ματιών εν λευκώ. Έρχεται το χρώμα των φα-ντα-σμάτων. Είναι ακριβώς η χειρονομία του να ζωγραφίζεις αυτόν που κοιτά, και δεν υπάρχουν πια μάτια καλύτερα από της τέχνης.

Ángel Gabilondo

Καθηγητής Μεταφυσικής

Universidad Autónoma de Madrid

¹ Michel Foucault, "Le philosophe masqué", *Dits et Écrits*, Paris, Gallimard, 4 vols., 1994, t. IV, pág. 110). ²

Friedrich Nietzsche, *Jenseits von Gut und Böse*, § 12.

³ Hans Georg Gadamer, *Über die Verborgenheit der Gesundheit*, Suhrkamp, Frankfurt am Main, 1993, pág. 213 (trad. cast., Gedisa, Barcelona, 1996, pág. 187).

⁴ "Η οργή είναι σωματική ασθένεια που πια δεν εξαφανίζεται με κανένα τρόπο με την μετέπειτα κατάργηση της αιτίας της." Friedrich Nietzsche, *Menschliches, Allzumenschliches I, Sämtliche Werke*, ed. cit., tomo 2, parágrafo 505, pág. 321, (trad., cast., I, 9ª parte, "El hombre a solas consigo", ed. cit., t. I, pág. 238).

⁵ Michel Foucault, *Naissance de la clinique. Une archeologie du regard médical*, Paris, Presses Universitaires de France, 1963, 4ª ed., 1978, pág. 169 (trad. cast., Madrid, Siglo XXI, 4ª ed. 1978, pág. 235).

⁶ *Ibid.*, pág. 173-174 (trad. cast., pág. 241).

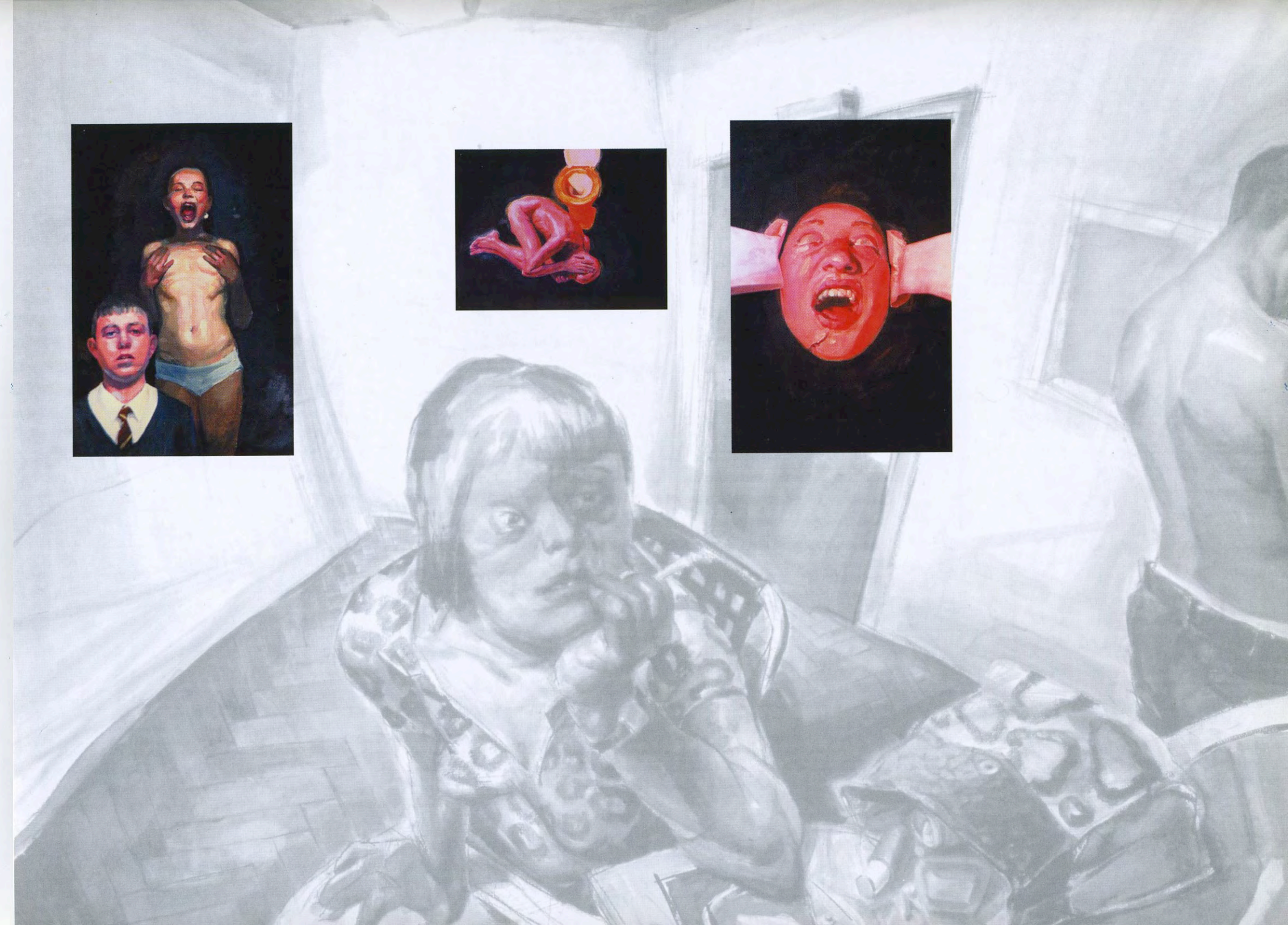
⁷ *Ibid.*, pág. 176 (trad. cast., pág. 244).

⁸ *Ibid.*, pág. 196 (trad. cast., pág. 271).

«B 2001»

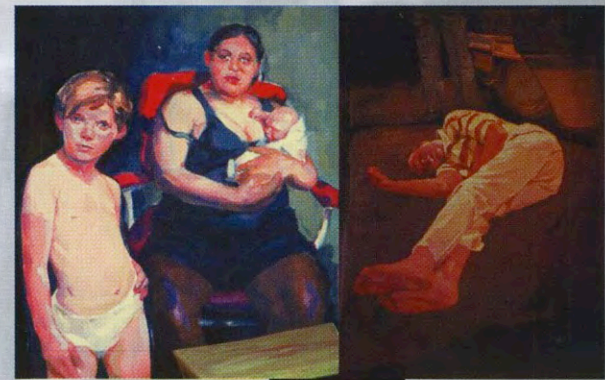
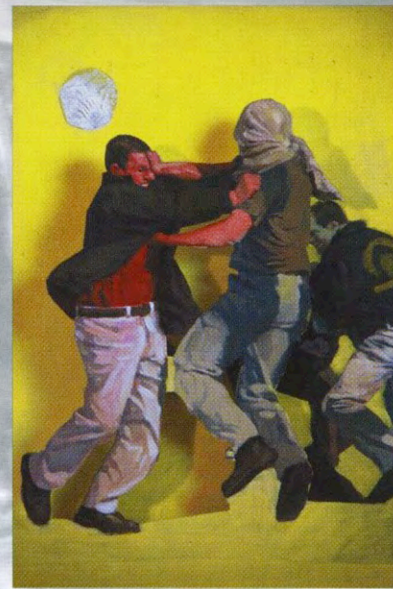
- Ξύλινο κουτί 123 x 153 x 20 cm
- Ακρυλικό σε χαρτί και PVC, 120 X 150 cm
- Ηλεκτρικό κύκλωμα με ανιχνευτή κίνησης
3 λαμπτήρες, χρονοδιακόπτη, μπαταρία
- Ακρυλικό σε χαρτί 21 x 30, 21 x 21, 21 x 30

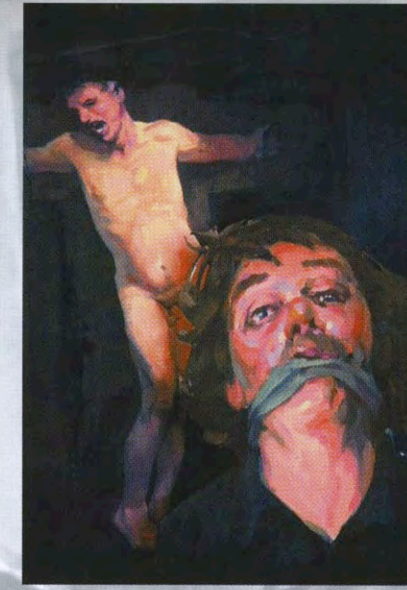

«0 2001»

- Ξύλινο κουτί 123 x 153 x 20 cm
- Ακρυλικό σε χαρτί και PVC, 120 x 150 cm
- Ηλεκτρικό κύκλωμα με ανιχνευτή κίνησης
3 λαμπτήρες, χρονοδιακόπτη, μπαταρία
- Μάτι θύρας
- Ακρυλικό σε χαρτί 21 x 30, 21 x 30, 21 x 30, 12 x 12

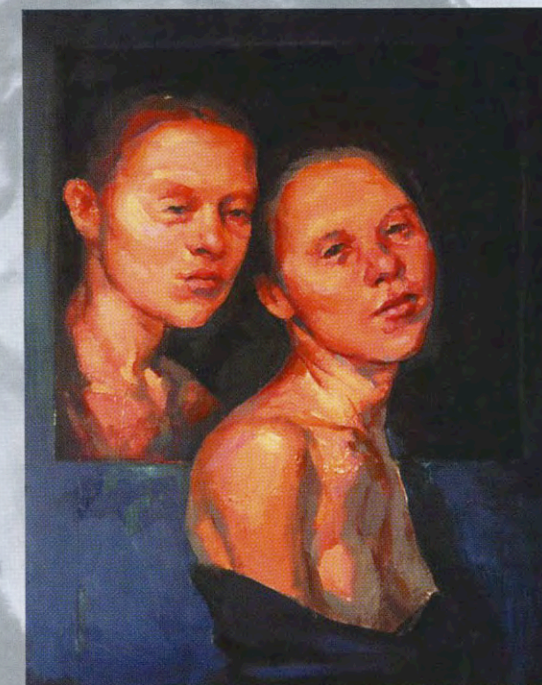

«MT 2001»

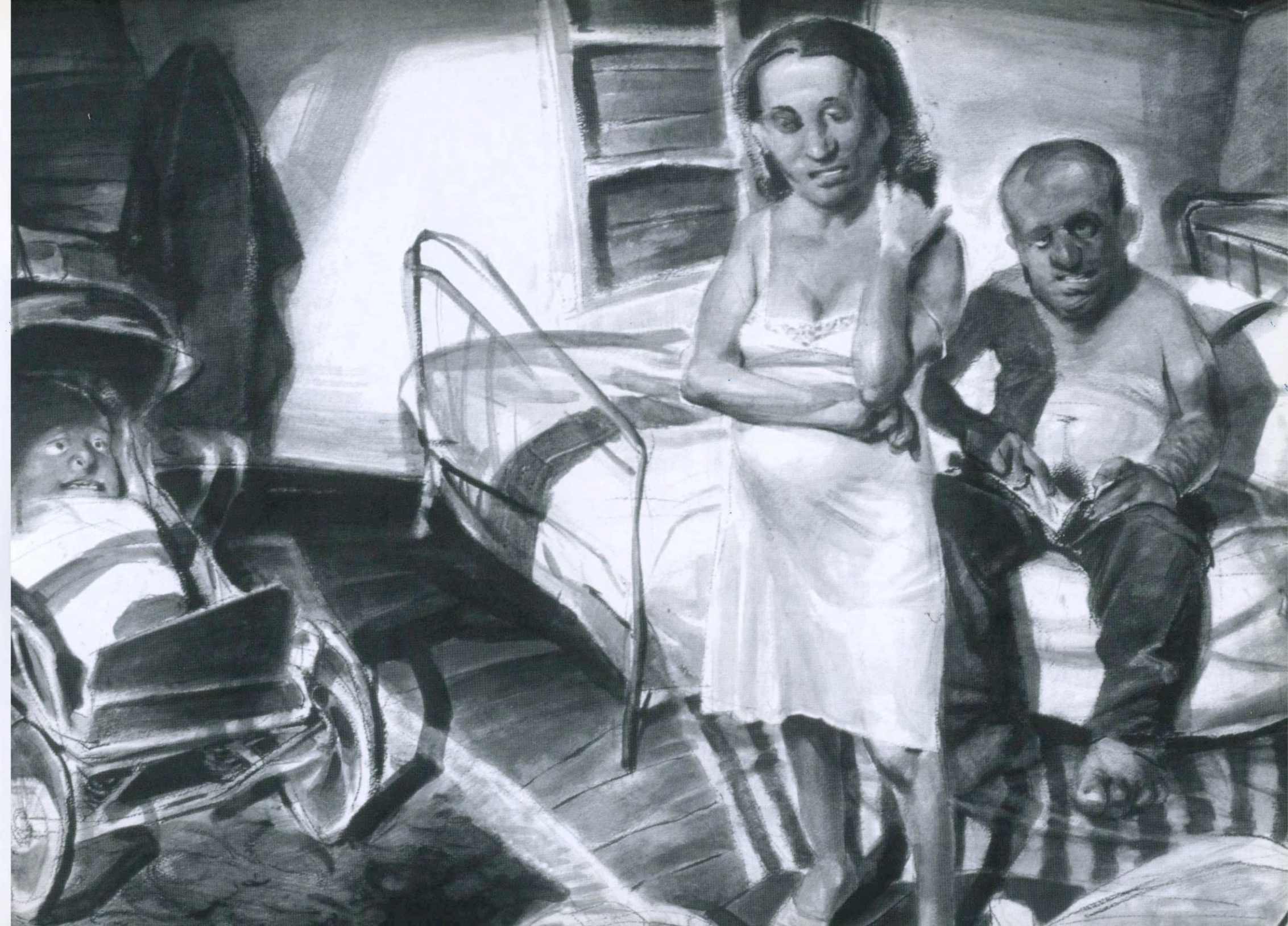
- Ξύλινο κουτί 123 x 153 x 20 cm
- Ακρυλικό σε χαρτί και PVC, 120 x 150 cm
- Ηλεκτρικό κύκλωμα με ανιχνευτή κίνησης
3 λαμπτήρες, χρονοδιακόπτη, μπαταρία
- Ακρυλικό σε χαρτί 21 x 30, 21 x 30, 21 x 30

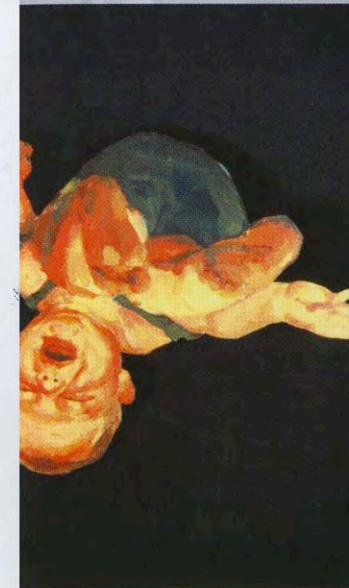

«N 2001»

- Ξύλινο κουτί 72,5 x 102,5 x 17 cm
- Ακρυλικό σε χαρτί 70 x 100 cm
- Ηλεκτρικό κύκλωμα με ανιχνευτή κίνησης
2 λαμπτήρες, χρονοδιακόπτη, μπαταρία
2 μάτια θυρών
Ακρυλικό σε χαρτί 21 x 30, 21 x 30

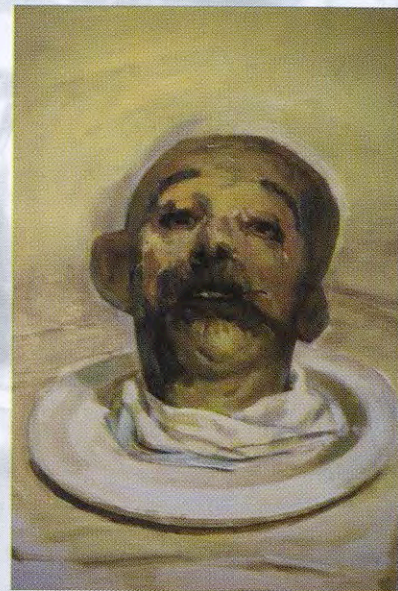
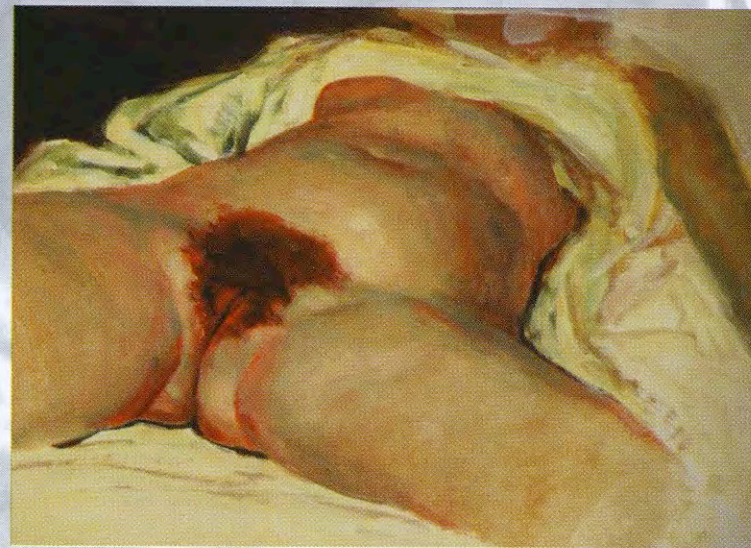

«F 2001»

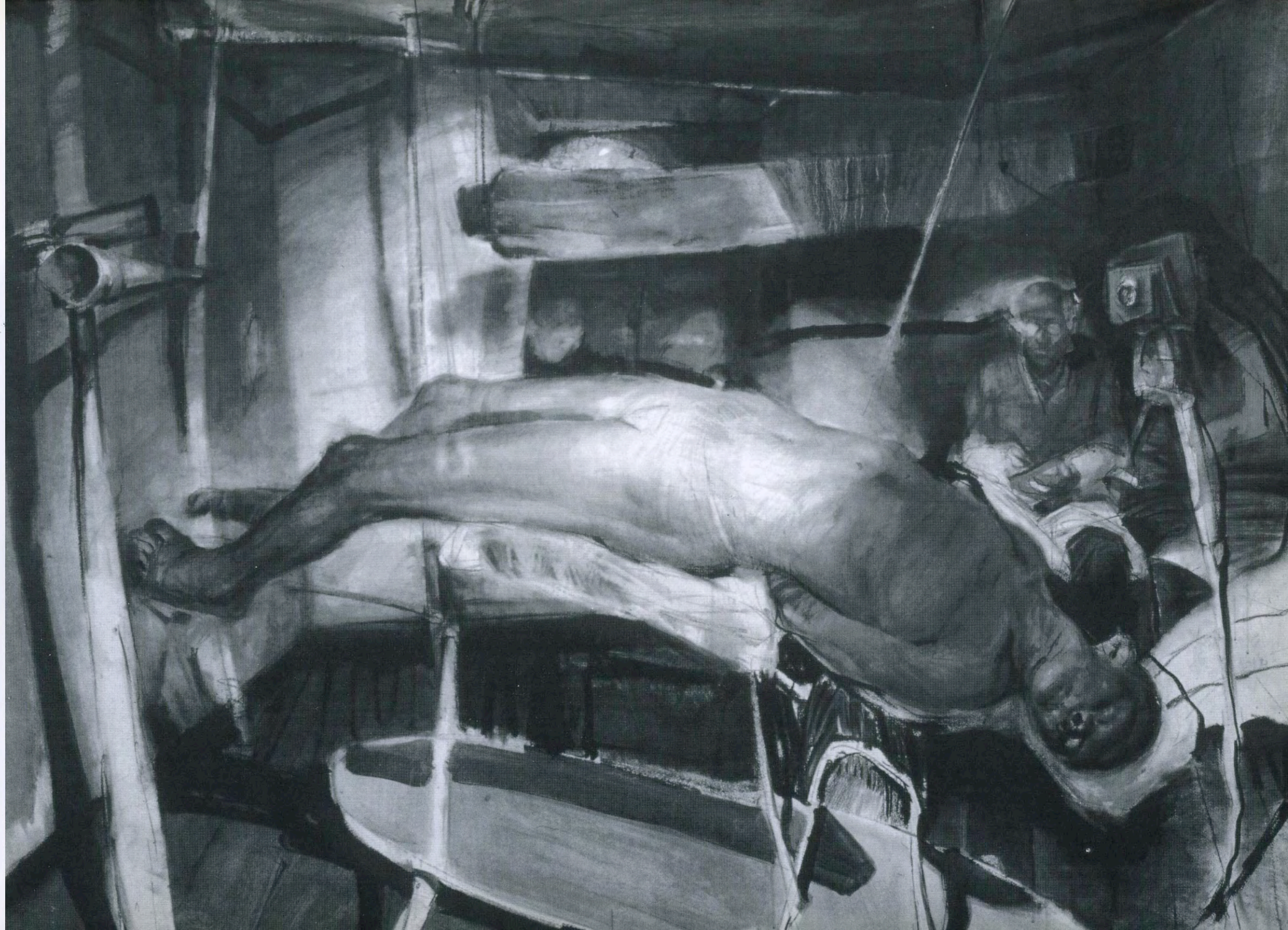
- Ξύλινο κουτί 72,5 x 102,5 x 17 cm
- Ακρυλικό σε χαρτί 70 x 100 cm
- Ηλεκτρικό κύκλωμα με ανιχνευτή κίνησης
- 3 λαμπτήρες, χρονοδιακόπτη, μπαταρία
- 3 μάτια θυρών
- Ακρυλικό σε χαρτί 21 x 30, 21 x 30, 21 x 30

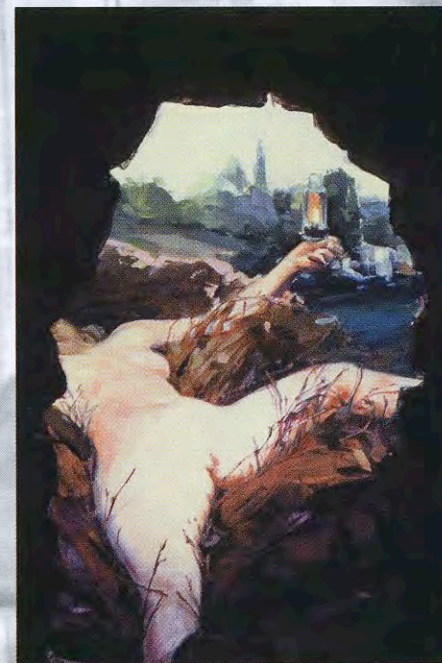
«Π 2001»

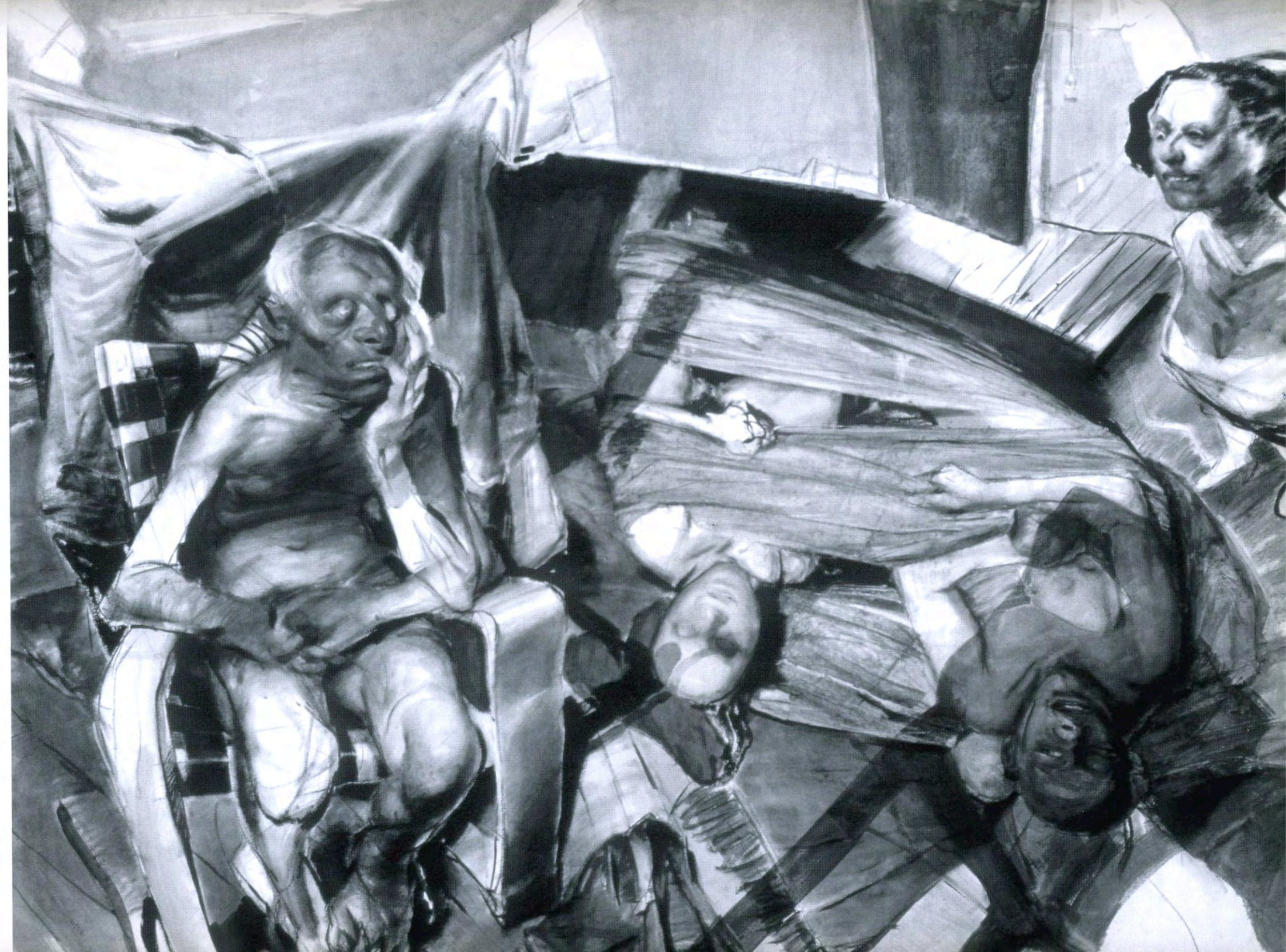
- Ξύλινο κουτί 72,5 x 102,5 x 17 cm
- Ακρυλικό σε χαρτί 70 x 100 cm
- Ηλεκτρικό κύκλωμα με ανιχνευτή κίνησης
2 λαμπτήρες, χρονοδιακόπτη, μπαταρία
- 2 μάτια θυρών
- Ακρυλικό σε χαρτί 21 x 30, 21 x 30

«ED 2001»

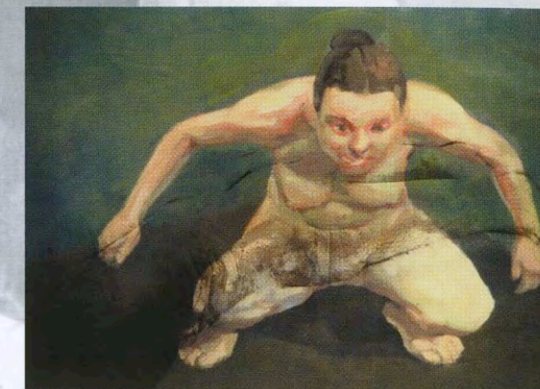
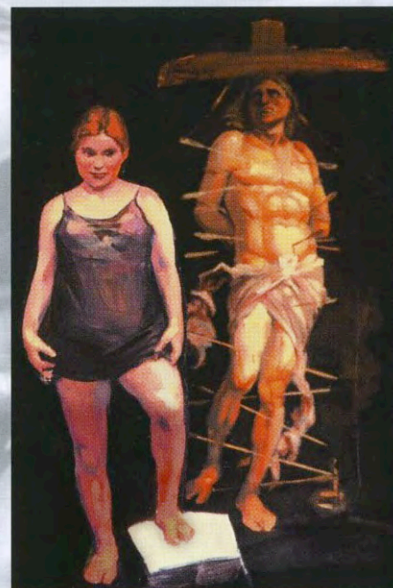
- Ξύλινο κουτί 123 x 153 x 18 cm
- Ακρυλικό σε χαρτί 120 x 150 cm
- Ηλεκτρικό κύκλωμα με ανιχνευτή κίνησης,
3 λαμπτήρες, χρονοδιακόπτη, μπαταρία
- 3 μάτια θυρών
- Ακρυλικό σε χαρτί 21 x 30, 21 x 30, 21 x 30

«T 2001»

Ξύλινο κουτί 123 x 153 x 18 cm
Ακρυλικό σε χαρτί 120 x 150 cm
- Ηλεκτρικό κύκλωμα με ανιχνευτή κίνησης,
3 λαμπτήρες, χρονοδιακόπτη, μπαταρία
3 μάτια θυρών
Ακρυλικό σε χαρτί 21 x 30, 21 x 30, 21 x 30

«Κ 2001»

- Ξύλινο κουτί 123 x 153 x 18 cm
- Ακρυλικό σε χαρτί 120 x 150 cm
- Ηλεκτρικό κύκλωμα με ανιχνευτή κίνησης,
2 λαμπτήρες, χρονοδιακόπτη, μπαταρία
2 μάτια θυρών
- Ακρυλικό σε χαρτί 21 x 30, 21 x 30

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Ο Ξενοφών Μπήτσικας γεννήθηκε στα Ιωάννινα το 1963. Αποφοίτησε το 1994 από την Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών της Αθήνας. Πραγματοποίησε μεταπτυχιακές σπουδές στο Universidad Complutense της Μαδρίτης, με υποτροφία του Ι.Κ.Υ και ανακηρύχθηκε Διδάκτωρ στις Καλές Τέχνες το Μάρτιο του 2000. Από την ακαδημαϊκή χρονιά 2000-2001 διδάσκει Ζωγραφική στο Τμήμα Επιστημών της Τέχνης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Έχει κερδίσει βραβεία σε πανελλήνιους και διεθνείς διαγωνισμούς ζωγραφικής και έργα του έχουν εκτεθεί στην Ελλάδα και το εξωτερικό.

ΕΚΘΕΣΕΙΣ

ΙΟΥΛΙΟΣ 2001	Ομαδική έκθεση "Σώμα" οργανωμένη από το Πνευματικό Κέντρο Δήμου Ιωαννιτών και το Κέντρο Ερευνών Παράδοσης και Πολιτισμού, Ιωάννινα
ΜΑΡΤΙΟΣ 2001	Ομαδική έκθεση AD DAYS / ART DAYS Τεχνόπολις-Γκάζι, Αθήνα
ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2000	Ομαδική έκθεση "Οι καλλιτέχνες του Μουσείου Σπυρόπουλου", στο Πολιτιστικό Κέντρο Ελληνικός Κόσμος (Ίδρυμα Μείζονος Ελληνισμού), Αθήνα
ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1999	Ομαδική έκθεση στην αίθουσα τέχνης Ζουμπουλάκη, στην Αθήνα
ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 1998	Έκθεση στην αίθουσα τέχνης Ζουμπουλάκη, στην Αθήνα
ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1997	Ομαδική έκθεση στη Communauté Française de Belgique, Βρυξέλλες
ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1997	Ομαδική έκθεση στην αίθουσα τέχνης Ζουμπουλάκη, στην Αθήνα
ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1996	Ομαδική έκθεση στην αίθουσα τέχνης Ζουμπουλάκη, στην Αθήνα
ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 1996	Ομαδική έκθεση στην αίθουσα τέχνης Ζουμπουλάκη, στην Αθήνα
ΙΟΥΝΙΟΣ 1996	Ομαδική έκθεση των βραβευθέντων στο διαγωνισμό ζωγραφικής "EUROPE PRIZE 1996" στο Μουσείο Μοντέρνας Τέχνης της Oostende, Βέλγιο
ΙΟΥΝΙΟΣ 1996	Ομαδική έκθεση των βραβευθέντων στο διαγωνισμό του "FUNDACIO YNGLADA GUILLOT", στο χώρο της REAL ACADEMIA DE BELLAS ARTES SAN JORDI στη Βαρκελώνη
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 1995	Έκθεση στο Μουσείο Γιάννη Σπυρόπουλου στην Αθήνα
ΙΟΥΝΙΟΣ 1995	Ομαδική έκθεση στην Ελληνική Πρεσβεία στη Μαδρίτη
ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 1995	Ομαδική έκθεση των βραβευθέντων στο διαγωνισμό ζωγραφικής στον εκθεσιακό χώρο της ασφαλιστικής εταιρίας ΑΣΤΗΡ Α.Ε. στην Αθήνα
ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1994	Ομαδική έκθεση των αποφοίτων της Α.Σ.Κ.Τ Αθήνας, στην Εθνική Πινακοθήκη
ΙΟΥΝΙΟΣ 1994	Ομαδική έκθεση οργανωμένη από το περιοδικό Έψιλον στην αίθουσα τέχνης Αγκάθι, στην Αθήνα
ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 1990	Ομαδική έκθεση στο Πολιτιστικό Κέντρο του Πανεπιστημίου Αθηνών, στο πλαίσιο της Πανεπιστημιάδας
ΙΟΥΝΙΟΣ 1989	Ομαδική έκθεση στο Πολιτιστικό Κέντρο της Ύδρας

ΥΠΟΤΡΟΦΙΕΣ

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2001	Υποτροφία από το Ι.Κ.Υ για εκπόνηση Μεταδιδακτορικής Έρευνας στις Καλές Τέχνες με θέμα: "Το κρυφό και το φανερό: προσέγγιση στο απρόβλεπτο και στη διαστολή του ορίου"
ΙΟΥΛΙΟΣ 1996	Υποτροφία από το Ι.Κ.Υ για τα ακαδημαϊκά έτη 1996-2000, για σπουδές διδακτορικού επιπέδου στις Καλές Τέχνες στο εξωτερικό (Ισπανία) και την εκπόνηση Διατριβής με θέμα "Το Άσπρο και Μαύρο ως πλαστική σύνθεση"
ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1996	Υποτροφία από την Αρχιτεκτονική Σχολή της Μαδρίτης σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Κοινότητα για την παρακολούθηση του προγράμματος Master με τίτλο "Restoration and Conservation of the Architectural and Urban Patrimony" διάρκειας 7 μηνών
ΙΟΥΝΙΟΣ 1995	Υποτροφία διάρκειας ενός έτους (ακαδημαϊκό έτος 1995-1996) από το Υπουργείο Εξωτερικών της Ισπανίας, για σπουδές διδακτορικού επιπέδου
ΣΕΠΤ 1988 -ΙΟΥΝΙΟΣ 1990	Υποτροφίες για τα αντίστοιχα ακαδημαϊκά έτη, από την Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών της Αθήνας

ΒΡΑΒΕΙΑ - ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ

ΙΟΥΝΙΟΣ 1996	Έπαινος στον πανευρωπαϊκό διαγωνισμό ζωγραφικής "EUROPE PRIZE 1996" που διοργανώθηκε στην Oostende, Βέλγιο
ΑΠΡΙΛΙΟΣ 1996	Πρώτο (1ο) Βραβείο στο διαγωνισμό ζωγραφικής που διοργάνωσε το Ίδρυμα YNGLADA GUILLOT στη Βαρκελώνη, Ισπανία
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 1995	Πρώτο (1ο) Βραβείο στον καλλιτεχνικό διαγωνισμό που διοργάνωσε το Ίδρυμα ΓΙΑΝΝΗ & ΖΩΗΣ ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΥ στην Αθήνα (έπαθλο 1994)
ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1994	Πρώτο (1ο) Βραβείο στον καλλιτεχνικό διαγωνισμό που διοργάνωσε η ασφαλιστική εταιρία ΑΣΤΗΡ Α.Ε. στην Αθήνα

Ο ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ
ΤΟΥ ΞΕΝΟΦΩΝΤΑ ΜΠΗΤΣΙΚΑ
ΤΥΠΩΘΗΚΕ ΣΕ 1000 ΑΝΤΙΤΥΠΑ ΜΕ ΤΗΝ
ΕΥΚΑΙΡΙΑ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ ΤΟΥ ΣΤΗΝ
ΓΚΑΛΕΡΙ ΖΟΥΜΠΟΥΛΑΚΗ,
ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ ΤΟ ΝΟΕΜΒΡΙΟ ΤΟΥ 2001

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΕΝΤΥΠΟΥ·
GRAPHIC ARTS A.E. 06510 85333, ΙΩΑΝΝΙΝΑ